

sunt, quæ nunquam quod revocare iterum velint A
emittunt. Pudicæ mentis sermo etiam debet esse pu-
dicus, qui ædificet semper magis, quam aliquando
destruat audientes, secundum quod præcepit Apo-
stolus dicens : *Omnis sermo malus ex ore vestro non
procedat : sed si quis bonus ad ædificationem fidei, ut
det gratiam audientibus (Ephes. iv, 29)*. Pretiosa Deo
lingua est quæ non sine divinis rebus novit verba
construere, et sanctum os unde cœlestia semper elo-
quia proferuntur. Absentium obtrectatores quasi
malignos Scripturæ auctoritate deterre, quia hoc in-
ter virtutes perfecti hominis Propheta commemorat
(*Psal. xiv, 5*), si autem conspectum justii malignus ad
nihilum deducatur, qui contra proximum non pro-
banda protulerit. Non licet tibi alterius vituperationem
patienter audire ; quia nec ab aliis optas recipi B
tuam. Injustum quippe est quidquid contra Christi
Evangelium venit, si alteri quod tibi ab alio fieri
molestum est, patiaris inferri (*Matth. vii, 12*). Sem-
per linguam tuam de bonis loqui assuesce, et audi-
tum tuum ad bonorum magis laudem quam ad malo-
rum vituperationem accommoda.

Vide ut omnia quæcunque benefacias, propter
Deum facias ; sciens ejus rei tantum te a Domino
recepturam esse mercedem ; quam ejus timoris et
dilectionis causa perfeceras. Sancta magis esse quam
videri stude : quia nihil prodest æstimari quod non
sit : et duplicis peccati reatus est, non habere quod
credatur, et quod non habeas simulare.

In jejuniis magis quam in epulis delectare, illius
viduæ memor, quæ non discedebat de templo, jeju- C
niis et obsecrationibus Deo serviens die ac nocte. Et
si vidua quidem in Judæa talis erat, qualem nunc
virginem convenit esse Christi ? Divinæ magis lectio-
nis convivium dilige, et spiritualibus te saturari dapi-
bus concupisce, et illos potius quære cibos, quibus
anima magis quam corpus reficiatur. Carnis et vini
species quasi caloris fomenta et libidinis incitamenta
fuge ; et tunc, si forte, vino exiguo utere cum sto-
machi dolor et nimia corporis compellat infirmitas.
Iracundiam vince ; animositatem cohibe ; et quidquid
illud est, quod post factum pœnitentiam ingerit, vel-
ut proximi criminis abominationem declina. Satis
tranquillam et quietam convenit esse mentem, et ab
omni perturbatione furoris alienam, quæ Dei habitaculum
esse desiderat ; qui per Prophetam testatur et
dicit : *Super quem requiescam alium, nisi super hu-
mitem et quietum ; et tremement verba mea (Psal. lxxvi,
2)* ? Omnium operum et cogitationum tuarum specu-
latorem Deum crede, et cave ne quidquam quod divi-

nis oculis indignum sit, aut opereris, aut cogites.

Cum orationem celebrare desideras, talem te
exhibe quasi quæ sis cum Domino locutura. Cum
psalmum dicis, cujus verba dicis agnosce ; et in com-
punctione magis animi quam in tinnulæ vocis dulce-
dine delectare. Lacrymas enim psallentis Deus magis
quam vocis gratiam comprobatur : sicut Propheta di-
cit : *Servite Domino in timore, et exsultate ei cum tre-
more (Psal. ii, 11)*. Ubi timor et tremor est, ibi non
vocis elatio est, sed animæ flebilis et lacrymosa de-
jectio. Omnibus actibus tuis diligentiam adhibe, quia
scriptum est : *Maledictus homo qui facit opus Domini
negligenter (Jer. xlviii, 10)*. Crescat in te cum annis
gratia, crescat cum ætate justitia ; et fides eo per-
fectior videatur, quo senior es : quia Dominus noster
Jesus, qui nobis vivendi reliquit exemplum, proficiebat
non *etate* tantum corporea, sed et *sapientia et
gratia* spiritali coram Deo et hominibus (*Luc. ii, 25*).
Omne tempus in quo te non meliorem senseris, hoc
te æstima perdidisse. Cœptum virginitatis proposi-
tum ad finem usque conserva ; quia non inchoasse
tantum, sed perfecisse virtutis est, sicut in Evange-
lio Dominus ait : *Qui perseveraverit usque in finem,
hic salvus erit (Matth. xxii, 10)*. Cave ne cui vel con-
cupiscendi occasionem tribuas, quia sponsus tuus
Deus zelans est ; criminiosior est enim Christi adul-
tera quam mariti. Unde pulchre Romana Ecclesia
apostolico, sine dubio, cujus sedem obtinet, spiritu
animata, tam severam nuper hujusmodi sententiam
statuit, ut vix vel pœnitentia dignam judicaret, quæ
sanctificatum Deo corpus libidinosæ coinquinatione
violasset.

Esto ergo omnibus vivendi forma, esto exem-
plum : præcede et in actu quos in castitatis sanctifi-
catione præcurris. Virginem te in omnibus exhibe ;
nihil corruptionis objiciatur capiti tuo, cujus corpus
integrum est ; ut et tua sit inviolabilis conversatio.
Et quoniam sicut in exordio epistolæ præfati sumus,
te Dei sacrificium factum ; quod utique sanctitatem
suam etiam aliis impertit, ut quisquis ex eo digne
sumpserit, sanctificationis et ipse sit particeps : ita
ergo et per te, quasi per divinam hostiam, sanctifi-
centur et cæteræ ; cum quibus te ita in omnibus
exhibeas, ut quisquis vitam tuam aut auditu conti-
gerit aut visu, sanctificationis vim sentiat ; et in tan-
tum sibi intelligat gratiam ex tua conversatione
transfundi, ut dum te imitari concupiscit, Dei sacri-
ficio et ipse sit dignus.

Explicit.

SANCTI BASILII

CÆSARÆ CAPPADOCIÆ EPISCOPI

ADMONITIO AD FILIUM SPIRITUALEM.

PROŒMIUM.

Audi, fili, admonitionem Patris tui, et inclina

auram tuam ad verba mea, et accommoda mihi fi-
benter auditum tuum, et corde credulo cuncta quæ

dicuntur auscultata. Cupio enim te instruere quæ sit spiritualis militia, et quibus modis regi tuo militare debeas. Intensissime ergo audiat sensus tuus, et animam tuam nullus prægraves somnus; sed ad vigilandum excita eam, et ad studium intelligendi sermonem meum. Verba enim ista sunt ex me, sed prolata ex divinis fontibus. Neque enim nova doctrina instruum te, sed ea quam didici a patribus meis. Hanc enim si immiseris in cor tuum, in pace dirigentur itinera tua, nec approximabit ad te ullum malum, sed procul abscedet a te omnis adversitas animæ.

CAPUT PRIMUM.

De militia spirituali.

Si ergo cupis, fili, militare Deo, illi soli militabis. Sicut enim qui militant regi terreno omnibus jussis ejus obediunt, sic et qui militant regi cœlesti, debent cœlestia custodire præcepta. Miles terrenus quocunque loco mittitur, paratus ac promptus est, neque se uxoris vel liberorum gratia excusare audebit; multo magis miles Christi sine aliquo impedimento regis sui debet imperio obedire. Miles terrenus contra hostem visibilem pergit ad bellum; tecum vero hostis invisibilis quotidie præliando non desinit. Illi contra carnem et sanguinem est dimicatio; tibi vero adversus spiritalia vitia in cœlestibus eluctatio. Ille contra carnalem hostem carnalibus armis utitur; tu vero contra spiritalem hostem spiritalibus armis indiges. Ille in prælio galeam ferream gestat; sed tua galea Christus sit, qui est caput tuum. Ille lorica, ne vulneretur, indutus est; sed pro lorica sis fide Christi circumdatus. Ille contra adversarium suum mittit lanceam et sagittas; tu contra adversarium divina eloquia jaculare, et percutiens cum verbis prophetis dicito: *Dominus mihi adjutor est, et ego deridebo inimicos meos (Psal. cxvii)*. Ille donec pugna geritur, arma a semetipso non projicit, ne ab adversario vulneretur; ita et tu nunquam debes esse securus, quia tuus hostis hoste illius est astutior. Illius quidem hostis ad tempus dimicat; tuus vero hostis, quandiu in stadio vitæ hujus consistis, tecum pugnare non cessat. Illius arma laboriosa et gravia sunt ad portandum; tua vero arma volentibus portare suavia ac levia sunt. Ille cum superaverit adversarium, ad domum conjugis ac liberorum revertetur; tu vero, hoste prostrato, in illud cœleste regnum cum omnibus sanctis intrabis. Ille pro labore terreno terrenum accipit donarium; tu vero pro spiritali labore cœleste recipies præmium. Cœleste enim donum expectet monachus, qui terrenos actus a semetipso projicit, ne implicet se negotiis sæcularibus militans Deo. Difficile namque est servire duobus dominis; nec potest quisquam serviens mammonæ spiritalia arma portare, sed jugum Christi suave ac leve a semetipso repellit ac projicit: et quidquid grave et onerosum est animæ suæ, hoc ei videtur suave ac leve. Istiusmodi vir a propriis armis vulneratur, et cum diligit periculum, incidit ad mortem. Tu autem considera

A cui regi te ad militandum probasti; et quanto superius est rege terreno imperium cœleste, tanto præcellentior est gradus excellentiæ tuæ terreno milite. Turrim excelsam construere cogitas, præpara ergo tibi sumptus ad structuram, ut cœptum ædificium ad perfectum deducas; ne quando prætereuntibus venias in risum, et gratulentur de te inimici tui. Hæc turris non ex lapidibus construitur, sed ex virtutibus animæ: nec auri, nec argenti indiget sumptibus, sed conversatione fideli: nam terrenæ opes plurimum ad ædificandum impediunt.

CAPUT II.

De virtute animæ.

Unus profectus sit tibi, fili, si domino uni servire desideras, nec alicui in vita tua placere coneris nisi illi soli; nec occupes in diversis rebus animum tuum; sed absconde a te carnalem amorem, ne a te Dei timorem excludat. Omne vitium expelle ab anima tua, ut virtutes animæ conquirere possis. Audi igitur quæ sit virtus animæ, et quam maximum ei conferat lucrum. Virtus animæ est diligere Dominum, et odisse quæ non diligit Deus. Virtus animæ est et patientiam sectari, et ab impatientia declinare. Virtus animæ est castitatem tam corporis quam animæ custodire. Virtus animæ est vanam gloriam contemnere, et omnia caduca calcare. Virtus animæ est humilitati studere, et tumorem superbiæ abominari. Virtus est animæ veritatem amplecti, et omne mendacium fugere. Virtus est animæ iram cohibere, et furorem reprimere. Virtus est animæ pacem diligere, et invidiam execrari. Virtus animæ est ab omni stultitia declinare, et sapientiam divinam amplecti. Virtus animæ est omnem voluptatem carnis subjicere menti. Virtus animæ est avaritiam spernere, et voluntariam assumere paupertatem. Has igitur virtutes facile poteris obtinere, si sæcularium rerum curas neglexeris, et caducis ac terrenis rebus cœlestia præposueris: et si voluntas tua in laudibus Dei fuerit occupata, et judicia ejus die ac nocte impensius meditatus eris; eris autem *Tanquam lignum quod plantatum est secus decursu aquarum (Psal. 1, 3)*, et omnes fructus spirituales orientur ex te, et ex servo amicus vocaberis Dei.

CAPUT III.

De dilectione Dei.

D Ex tota igitur virtute tua dilige Dominum, ut in omnibus actibus tuis placeas illi. Si enim qui conjugium contraxerit, festinat placere uxori suæ, multo magis monachus omnibus modis debet placere Christo. *Qui diligit Dominum, ejus præcepta custodit (I Joan. 11)*. Deus enim non se vult verbis tantummodo diligi, sed ex corde puro et operibus justis. *Qui enim dicit: diligo Deum, et mandata ejus non custodit, mendax est (Ibid.)*. Hujusmodi enim vir fallit semetipsum, et a semetipso seducitur. Deus enim non verborum sed cordis inspector, et diligit eos qui in simplicitate cordis serviunt ei. Si terrenos parentes cum tali affectu diligimus, qui in tam parvo

tempore pro nobis sustinuerunt laborem, nonne magis nobis cœlestis amandus est? Nam et circa nos, quod fuit eorum obsequium, Christi est beneficium, qui omnium dispensator optimus est. Nam antequam nasceremur in hoc sæculo, parentes nobis sua providentia antea præparavit, quorum obsequio nutriemur. Sed et matris ubera tunc lacte replentur, quando infans fuerit natus. Ergo magis omnibus diligamus Deum, qui nos et propinquos nostros propriis manibus finxit; et cuncta bona quæ erga nos geruntur quotidie ejus beneficiis ascribamus. Nam et parentes nostros quasi propria viscera diligamus, si accedere nos ad servitium Christi non prohibent: si autem prohibent, nec sepultura illis a nobis debetur. Christus diligendus est super parentes, quia non tribuunt nobis parentes ea quæ Christus tribuit. Et quis beneficia ejus congruenter enarrat? Vel quantum nobis tribuit, et quotidie præbendo non desinit? Videns enim Deus innumeris peccatis nos obnoxios, non despexit, sed liberavit; nec cum alienati ab eo in diversis erroribus vagaremur, in præcipitium mortis non duxit, sed ad vitam perpetuam revocavit. Et cum ingrati beneficiorum ejus fugeramus ab eo, ut Pater clementissimus exquisivit nos: et cum in sede sublimi sederet, nostri gratia descendit ad terras, et in tanta humilitate venit, ut servilem formam assumeret; et qui in pugillo suo continet orbem terrarum, pannis in præsepio involutus est: et qui cœlum palma metitur, non habuit ubi caput reclinaret. Cum esset dives, pauper est factus, ut nos ditaremur in illo; et qui in nubibus venturus est ad judicandos vivos et mortuos, judicium hominis pertulit; et cum sitientibus sit fons æternalis, cum sitisset postulavit aquam a Samaritana muliere: et qui in carne propria nostram esuriam saturavit, esurivit cum tentaretur in eremo; et cui ministratur cum Patre ab angelis, hominibus ministrare dignatur: et manus ejus per quas virtutes plurimas operatus est, pro nobis confixæ sunt clavæ; et ori ejus per quod salutarem doctrinam annuntiavit hominibus, pro cibo fel dederunt: et qui nullum læsit vel nocuit, cæsus et opprobria pertulit; et cujus nutu omnes mortui resuscitati sunt, voluntate sua mortem crucis sustinuit. Et ideo hæc omnia passus, ut nobis vitam æternam donaret. Et cum nobis immensa beneficia præstet, nihil exigit a nobis, nisi ut templa nostra impolluta ei servemus, ut semper in nobis habitet, et nos permaneamus in illo. Non postulat a nobis aurum, aut argentum, vel quidquid hujusmodi; nam et si fuerint nobis ista, dispertiri egentibus præcipit: nos ipsos querit, nos desiderat, in nobis requiescere cupit.

CAPUT IV.

De dilectione proximi.

Accedamus ergo ad eum, et copulemur in affectu ejus, et ut nos ipsos amemus et proximos. *Qui diligit, inquit, proximum, filius Dei vocatur.* Qui autem e contrario odit, filius diaboli nuncupatur. Qui dili-

git fratrem suum, in tranquillitate est cor ejus; fratrem vero odians tempestate maxima circumdatus est. Vir benignus etiamsi patitur injuriam, pro nihilo ducit; iniquus etiam proximi actus contumeliam arbitratur. Qui charitate plenus est, serenissimo vultu procedit: vir autem odio plenus ambulat iracundus. Tu autem, fili, benignitati stude in vita tua, et proximum tuum habeto tanquam unum ex membris tuis. Omnem hominem judica fratrem tuum. Memento quod unus artifex ac verus est qui condidit nos. Non moveas cuiquam scandalum in vita; et non quod tibi utile est, sed illi, facito. Quod tibi accidere non vis, nec ei cupias evenire. Si eum videris in bonis actibus conversantem, congratulare ei, et illius gaudium tuum ducito; et si aliquid patitur adversum, compatere ei, et illius tristitiam tuam deputa: omnem malitiam expelle ab anima tua, et odiorum flammæ non comburent cor tuum. Contra impotentem aut subjectum tibi noli iracundia commoveri; sed tanquam tuum membrum proprium eum habeto in omnibus. Ne diligas fratrem tuum simulato corde, nec eum labiis osculans ex alia parte insidias facias ei. Dolosus enim vir pacifica verba profert ex ore, et in abdito mentis supplantare proximum suum meditatur. In his ergo operibus ad iracundiam provocatur Deus. Puritas enim quæ placet in conspectu Domini, respuit omne quidquid simulato corde efficitur.

CAPUT V.

De studio pacis.

Tu autem omnem simulationem longe fac a te, et ne cupias supplantare proximum tuum, neque mordere aut laniare membrum tuum. Quod et si quandoque ut homo iratus fueris, ultra solis terminum non producas iracundiam tuam; sed et reconciliare ad pacem, et deprime omnem furorem ab anima tua. Qui enim amplectitur pacem in mentis suæ hospitio, mansionem præparat Christo; quia Christus pax est, et in pace requiescere cupit; vir autem invidus omnibus modis exsecratur. Vir pacificus in tranquillitate est semper cor ejus; invidus autem similis navi cum jactatur a fluctibus maris. Homo pacificus securam possidet mentem: invidus autem in perturbatione est semper; qui autem sectatur pacem, tutus est semper undique ac munitus. Nam invidus ut lupus rapax insanit inaniter. Pacificus est ut vinea honesta abundans fructu copioso; invidi autem opus indigentia ac miseria delinetur: et quantum pacificus gaudens in Domino delectatur, tantum invidus tabescens ad nihilum redigitur. Ex abundantia lætitiæ pacificus homo dignoscitur; ex vultu marcido et furore pleno invidus demonstratur. Pacificus homo consortium angelorum merebitur: invidus homo particeps dæmoniorum efficietur: et sicut pax secreta mentis illuminat, ita invidia occulta cordis obcæcat. Pax enim effugat et perturbat omnem discordiam, invidia autem iracundiam cumulat. A splendore autem pacis effugatur omnis caligo; et ubi obsederit invidia, ibi obscuritas et exte-

riores tenebræ. Sectare ergo, filii, desiderabile non pacis, ut fructus pacis possis acquirere; et exsecrare invidiam, ne malorum fructibus replearis. Rationabile namque animal creavit te Deus, ut possis discernere inter bonum et malum, ut quæ sint optima eligas, et inutilia respuas, omnia examines, quæ sint bona teneas, ab omni specie mala abstineas.

CAPUT VI.

De patientia.

Fili, patientiam arripe, quia maxima est virtus animæ, ut velociter ad sublimitatem perfectionis possis ascendere. Retributionem patientiæ tuæ ne quæras ab homine, ut in futuro possis accipere ab æterno Domino æternam retributionem. Patientia grandis est medela animæ, impatientia autem est B perniciosa ferocis cordis. Per patientiam enim expectatur futurorum honorum spes; et quod non videtur, quasi quod videtur amplectitur.

CAPUT VII.

De continentia et castitate.

Castum te in omnibus serva, filii, ut videas Dominum in gloria consistentem. Ab omni pollutione mundum sit cor tuum, et ne des inimico aditum eundi ad te. Ab aspectu nefando averte oculos tuos, et ne delecteris pulchrarum vultibus feminarum, ne per talem oblectationem ultima exsolvas supplicia. Memento cui dedicasti membra tua, et ne commisceas illa meretricibus. Reflecte amorem ab amore mulieris, neque ab amore Domini te amor excludat. Noli minima contemnere, ne paulatim diffluas in malo. Non te simules simpliciter accedere ad virginum domus, nec velis cum eis uti longis et otiosissimis fabulis, ne per plurimas sermocinationes utrorumque mens polluatur. Noli, filii, graviter ferre sermones meos, nec stultum arbitreris eloquium meum, sed crede mihi et gratanter accipe verba mea. Si ad feminarum domus importune accesserit clericus vel monachus, et virgo patiatur hujusmodi introire ad se, statim immutat pristinam dignitatem, et quod Domino polliciti sunt sua voluntate amittunt. Nec enim poterunt hujusmodi mansionem in se Domino præparare, sed desolabuntur ut lignum aridum: nunquid virginitatem Dominus extorquet invite? Hoc enim munus voluntarie Christo offertur in propria voluntate. Nec enim licitum est profanari aliquid quod Domino promissum. Non peccabis, homo, si non voveris votum: si enim vovisti, jam ne facias moram reddere illud quod Dominus quasi suum requirit illud a te; nec pollutione vult misceri membra tua, quæ sibi jam dedicata sunt. Vide ergo ne te seducat corporis pulchritudo, et decorem animæ tuæ amittas. Ne improbo oculo tuo intuearis speciem mulieris, ne intret mors per fenestras tuas. Ne aperias aures tuas ad perficienda verba eorum, nec concupisces nequitiam in anima tua. Mulieris carnem non velis tangere, ne per tactum ejus inflammetur cor tuum, et spiritu tuo labaris in perditionem. Sicut enim fenum proximans igni

A comburitur, ita qui tangit mulieris carnem non evadit sine damno animæ suæ; et licet corpore castus evaserit, mente tamen et corde corruptus abscedit.

CAPUT VIII.

De sæculi amore fugiendo.

Dic mihi, quæso, filii, quis sit profectus animæ, amare carnis pulchritudinem? Nonne sicut fenum cum a fervore ætatis percussum fuerit, arescit, et paulatim pristinum decorem amittit? Similis est etiam species humanæ naturæ: succedente sibi senectute omnis decor pristinus deperit, et quos in amorem sui antea concitabat, postmodum odiorum afficietur. Nam cum intervenerit mors, tunc penitus omnis pulchritudo delebitur; et tunc cognosces, quia vanitas, quod ante inaniter diligebas. Cum videris totum corpus in tumorem et fetorem esse conversum; nonne intuens maximo horrore concuteris? Nonne claudis nares quas, non sustinens fetorem durissimum? Ubi est postmodum omnis illa oblectatio? Require si est aliquid pristini decoris vestigium. Ubi est suavitas luxuriæ et conviviorum opulentia? Ubi sunt blandimentorum verba, quæ corda simplicia mollebant? Ubi sunt sermones dulces, qui amaritudinem amantibus infundebant? Ubi est immoderatus risus et otiosus? Ubi est effrenata et inutilis omnis lætitia? Velut fluxus aquæ transiens nusquam comparuerunt. Illic est finis carnis pulchritudinis quam amabas: hic oblectationis terminus corporis. Reflecte igitur animum tuum ab his obscenis amoribus, et omnem amorem converte ad splendidissimam pulchritudinem Christi, ut radii fulgoris ejus illustrent cor tuum, et omnis obscuritas caliginis expelletur a te. Hæc pulchritudo diligenda est, filii, quæ lætitiæ spiritalem amantibus consuevit infundere. Hic decor omnibus modis amplectendus est, unde nobis serenitas tranquillitatis acquiritur. Devitemus perniciosas pulchritudines, ne omnium malorum genera in nos irrogentur. Multi enim admirantes mulierum species, a veritatis via naufragaverunt. Plerique ornamentis earum oblectati, perniciem animarum suarum perpessi sunt, et a perfectionis fastigio in profundum inferni demersi sunt. Caveto ergo, filii, species per quas plurimos cernis periisse. Quæso ne bibas poculum, unde multos perspicias interiisse: ne percipias cibum quem edi in aliorum perniciem videris. Ne incedas iterum, quo naufragium perpessi sunt plurimi. Devita laqueos, per quos captos cæteros senseris. Postula tibi a Domino cor prudens et pervigilem sensum, ut non ignores fraudes et astutias inimici et in retia ejus non incidat pes tuus. Sapiens non corporis decorem desiderat, sed animæ; insipiens homo speciem in carnalibus ornamentis amplectitur. Sapiens vir comptam mulierem respuit, stultus vero concupiscens eam miserabiliter supplantabitur. Vir prudens ab imprudente femina avertit oculos suos, luxuriosus autem vir intuens eam solvetur ut cera a facie ignis. Tu autem cave omnibus mo-

dis species perniciosas ac falsas pulchritudines, quia deturpatur anima si earum decorem attendas. Christus non in corporis decore, sed in animæ delectatur. Illa ergo dilige, filii, in quibus delectatur Christus.

CAPUT IX.

De avaritia fugienda.

Et ne pecuniarum cupiditati te subicias, ab omni avaritia declina cor tuum, ut non condemneris sicut adulter et idolorum cultor. Noli amare mammona, ne offendas eum cui membra tua et mentem pariter dedicasti. Ne petas ea quæ te avocant et separant a Domino. Noli diligere opes terrenas, ne amittas cœlestes. Multi cupientes aliena, et suis privati sunt. Alienatæ sunt a nobis sæculi hujus facultates, nostra autem possessio regnum cœlorum est. Noli appetere aliena, ne a tuis fias extraneus. Quotidianum victum sufficere tibi contentus esto : quidquid superfluum est projice abs te tanquam propositi tui impedimentum. Ne cupias fieri locuples, ne in tentationes incidas, et in laqueos diaboli. Caveto avaritiam, quia radix omnium malorum ab Apostolo nominata est. Pecuniarum cupidus jam animam suam venalem habet : si enim invenerit tempus, pro nihilo perpetrabit homicidium ; et sicut qui effundit aquam super terram, ita est ei effundere sanguinem proximi sui. Plerique per avaritiæ ardorem in mortis periculum inciderunt. Propter avaritiam Achan cum suis omnibus lapidatus est (*I Reg. xv*). Propter avaritiam Saul alienus a Domino effectus est, et ad extremum de culmine regali expulsus est, et ab inimicis suis peremptus. Et Achab propter avaritiam invasit vineam Naboth (*III Reg. xxi*) ; et hujus rei gratia in prælio vulneratus defunctus est. Dominus noster et Salvator a corde pharisæorum volebat pecuniarum amorem excludere : sed quia illi erant cupidissimi, salutaria ejus monita deridebant. Nam et illum divitem cum Dominus vocans ad regna cœlorum facultates suas vendere præcepisset, aviditas intrare non permisit (*Matth. xv*). Et Judæ pectus avaritiæ ardore exarsit, ut Dominum largitorem sibi cunctorum bonorum in manus traderet impiorum (*Matth. xxvi*). Avarus enim vir inferno similis est. Infernus igitur quantoscunque devoraverit, nunquam dicit satis est ; sic etsi omnes thesauri terræ confluerint in avarum, non satiabitur. Alienum te facito, filii, ab hoc vitio, et voluntariam paupertatem libenter assume. Noli esse desidiosus et piger ; sed labora manibus tuis, ut habeas unde tribuas indigenti. Secundum possibilitatem tuam mediocriter porrige : tantum enim expetitur a te quantum tibi fuerit creditum. Nemo enim exigit a te quod ipse minime possides. Eleemosyna cum iniquitate acquisita abominatio est coram Christo, sed acceptum est illi quod fuerit fideliter acquisitum. Filii, non habet hanc artem misericordiæ bonum. Sunt enim nonnulli qui, diripientes aliena, præstare se eleemosynam simulant ; et cum alios premant, aliis misereri se fingunt : sed Deus non delectatur

A in operibus eorum, et simulationem cordis eorum execratur ac respuit. Tu autem, filii, licet exiguum de tuis laboribus porrigas, hoc gratum est et acceptum coram Domino. Non te velis jactare cùm porrigis eleemosynam indigenti ; et illo cui feneras ne te arbitreris esse meliorem ; sed in omnibus operibus tuis humilia te coram Domino, quia non erit gratum Deo quidquid efficitur cum superbia ; quod autem sit humiliter, acceptum est ei.

CAPUT X.

De studio humilitatis.

Fili, præ omnibus humilitati stude, quod est omni virtute sublimius, ut ad perfectionis fastigium possis conscendere : cum justæ institutiones non aliter nisi per humilitatem impleantur, et multorum temporum labores per superbiam in nihilum deputentur. Vir humilis Deo est similis, et in templo pectoris sui gestat eum. Superbus autem cum sit Deo odibilis, diabolo similis est. Humilis vero licet in habitu videatur villissimus, gloriosus est in virtutibus. Superbus autem homo, etsi decorus videatur aspectu et clarus, sed tamen inutilem eum manifestant opera ipsius, et per os, incessus et motus dignoscitur ejus superbia, et ex verbis ejus publicabitur levitas ipsius. Cupit semper laudari ab hominibus, et virtutibus, quibus alienus est, se prædicare gestit. Non se patitur cuiquam esse subjectum, sed semper primatum cupit, et ad majorem gradum se conatur immergere ; et quod ex meritis obtinere non potest, ambiendo festinat invadere, ambulans semper tumens ut uter vacuus et inanis. Et sicut navis absque gubernatore cum jactatur a fluctibus, ita et is levis circumfertur iustabilis inter omnes actus suos. Humilis e contrario respuit omnem honorem terrenum, et ultimum se esse judicat omnibus hominibus. Nam etsi mediocri apparat in vultu, eminens apud Dominum intuetur. Cum consummaverit omnia mandata Domini, nihil se fecisse testatur, et omnes virtutes animæ suæ celare festinat : sed divulgat Dominus omnia opera ipsius, et profert in medium, et mirificat gesta ipsius, et exaltabit et clarum faciet eum, et in tempore precum suarum quod postulat impetrabit.

CAPUT XI.

De oratione.

D Et tu, filii, cum accesseris ad precandum Dominum, prosterne te humiliter in conspectu ejus. Ne postules quidquam, quasi ex gratia meritum tuorum : et si est tibi etiam conscientia boni operis aliqua, cela illam, ut te silente multipliciter restituatur a Deo ; et peccata tua cito produc in medium, ut deleat Dominus illa, cum confessus fueris ea. Nec te velis justificare cum ad orandum accesseris, ne sicut Pharisæus ab illo exeas condemnatus. Memento publicani, vel qualiter pro se oraverit (*Luc. xviii*), et æmulare eum, ut veniam peccatorum tuorum invenias. Non clamore vocis orabis eum qui occultorum est cognitor, sed clamor cordis tui pulset aures ejus. Ne longitudinem verborum protrahas

ante eum, quia non in multiloquio, sed ex mente purissima placabitur Dominus. In tempore orationis omnem malitiam cordis projice abs te, et remitte si quid habes adversus proximum tuum. Est denique quoddam genus serpentis, quod cum vadit ad bibendum aquam, antequam accedat ad fontem evomit venenum : imitare ergo hujus serpentis astutiam, et omne venenum amarissimum projice ab anima tua. Remitte conservo tuo centum denarios (*Matth. xviii*), ut tibi dimittatur debitum decem millium talentorum; et qualem cupis erga te esse Dominum, talis esto ipse erga conservum tuum. Quocumque opus inchoaveris, primo invoca Dominum, et ne desinas gratias agere cum perfeceris illud.

CAPUT XII.

De vigiliis.

Quære Dominum et invenies eum, nec dimittas cum tenueris, ut copuletur mens tua in amorem ejus. Hoc stude in vita tua, ut orationem puram offeras Deo. Cogitationes non conturbent cor tuum, nec in diversis locis vel rebus rapiatur mens tua. Memento enim te, fili, sub Domini conspectibus stare, qui occulta cordis prospicit, et abdita mentium novit. Vigilanter ergo assiste in conspectu Domini in tempore orationis vel psalmodiarum. Non te opprimat somnus animæ, et ne dissonans sit sensus et lingua, sed consonantia sint, et utrorumque proferant verba. Sicut impossibile est servire duobus dominis, ita nec duplex oratio poterit ascendere ad Dominum. Ne tibi ullum tempus, fili, otiosum quam vacuum transeat; tam in diebus quam in noctibus vigilare te convenit, ut imminetentem tentationem facilius effugere possis. Si enim cogitationes sordidæ conturbaverint cor tuum, et si te coarctaverint quod est illicitum perpetrare, per orationes ac vigiliis depellantur ab anima tua. Oratio munimentum grave est animæ. Per orationes purissimas omnia nobis quæ sunt utilia tribuuntur a Domino, et cuncta quæ noxia sunt procul dubio effugantur. In tempore psalmodiæ sapienter psalle, fili, et spiritalis cantus vigilanter cane coram Domino, ut virtutem psalmodiarum facilius possis advertere. Omnis namque duritia cordis eorum dulcedine mollietur; tunc dulces habebis fauces, gaudensque cantabis : *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, Domine, super mel et favum ori meo (Psal. cxviii)* ! Sed non poteris sentire hanc dulcedinem, nisi cum summa vigilantia ac sapientia cantaveris. Fauces enim, inquit, escam gustabunt, sensus autem verba discernit. Sicut enim ex carnalibus escis alitur caro, ita et divinis eloquiis interior homo pascitur ac nutritur. Sed in his omnibus vigiliis sanctis indiges, fili. Hæ sunt namque vigiliæ inutiles, per quas læditur et deperit anima, cum vigilaverit quis circa cogitationes turpissimas, vel ad gerendum contrarium aliquid, vel ad perpetrandum facinus. Sed tu talibus insiste vigiliis, ut possis effici sanctus. In omnibus actibus et moribus tuis convenit te vigilare,

ne quando oppressus somno placere hominibus gestias. Præterquam Domino soli ne studeas placere alteri. In omne opus quod cogitas facere cogita Dominum primum; et si secundum Dominum est quod cogitas diligenter examina; et si est rectum coram Deo, perfice illud, si vero adversum fuerit repertum, amputa illud ab anima tua. Quotidie actus tuos discute curiosius; et si te peccatis obnoxium senseris, ad penitentiam cito confuge. Nolo ut protrahas peccatum tuum de die in diem; sed si quid cogitaveris male, in Deo penitentiam age, et velociter de corde tuo seca illud. Ne velis dicere: Non est grande hoc facinus quod cogitavi tantummodo, quia in conspectu Domini manifesta et aperta sunt omnia. Ne ut spinas ac tribulos in te crescere sinas cogitationes malas, neque tanquam minima negligas ea: *Qui enim spernit minima, paulatim defluet*. Noli spernere morsum serpentis, ne venenum ejus conspergatur in cor tuum. Abscinde virgulta spinarum de agro cordis tui, ne defligant in te altas radices. Scito quod cor tuum ager est Domini, excole eum celestibus disciplinis, et non sinas in agro Domini zizania seminari. Si igitur taliter vigilaveris, facile poteris ascendere ad perfectionem.

CAPUT XIII.

De jejuniis.

Ad vigilandum autem multum jejunium proderit. Sicut enim miles plurimo onere prægravatus præpeditur, ita monachus ad vigiliis cum escarum largitate torpescit. Non enim possumus vigilare cum fuerit dapibus venter noster onustus; sed oppressi somno vigiliarium fructus amittimus, et maximum detrimentum animæ nostræ acquirimus. Vigiliis ergo copula jejunium; ut cunctis animæ virtutibus florere possis, et caro tua subjecta sit animæ tuæ, et ancilla tua famuletur dominæ suæ. Ne præbeas vires corpori tuo; ne bellum adversus spiritum exerceat; sed semper subjecta sit caro spiritui, et obtemperet jussis spiritus. Noli incrassare ancillam, ne contemptui habeat dominam suam, sed ut in omnibus ejus obsequiis mancipetur. Sicut enim equis sunt frena imposita, ita jejuniorum frena imponamus corpori nostro. Nam quemadmodum auriga, si equorum frena laxaverit, rapidissimo cursu cum eo in præcipitia deferuntur, ita et anima, si corpori suo non imposuerit frenum, uterque ad inferni præcipitia devolvitur. Esto peritissimus auriga corpori tuo, ut per tramitem rectum possis pergere. Escæ enim plurimæ non solum animam, sed et corpus nostrum plurimum lædunt. Sæpe enim per ciborum aviditatem stomachi franguntur vires; nec non alundantiam sanguinis et cholerae ægritudines plurimas per escarum largitatem perpetimur. Sicut enim ista sunt animæ et corpori contraria, ita etiam medelæ sunt utriusque temperata jejunia. Quantum vero possumus mundi delicias et ciborum opulentiam fugiamus, ne quando cruciati in flamma guttam aquæ quæramus, nec refrigerium consequamur.

CAPUT XIV.

De crapula fugienda.

Fugiamus ebrietatem, ne in retia luxuriæ incurramus. Vinum enim nobis Dominus ad lætitiã cordis, non ad ebrietatem creavit; non quantum gula exigit, sed quantum naturæ imbecillitas postulat. Et Apostolus Timotheo modico præcipit uti vino; et hoc propter dolorem stomachi, et propter ejus frequentissimas infirmitates (*I Tim. v*). Ne igitur nos quod ad medelam corporis nostri tributum est, ad perniciem deputemus. Plurimi namque maximam per vinum debilitatem contraxerunt, nec potuerunt consequi pristinam firmitatem, qui primum gulæ non temperaverunt ardorem. Plerique per vinum homicidium perpetraverunt, nec ipsam mortem recusaverunt. Alii per vinum a dæmonibus capti sunt, nec est aliud ebrietas quam manifestissimus dæmon. Ebriosus putat se boni aliquid agere cum per præcipitiã devolutus fuerit. Per vinolentiam armatur os ad maledicta et convicia proximorum, et immutatur mens, et lingua balbutit. Quæso quid minus habetur quam dæmonium ebrietas? Hujusmodi enim vir cum se putat bibere, bibitur. Sicut enim piscis, cum avidis faucibus properat ut glutiat escam, et repente hamum inter fauces reperit hostem: vel sicut aves cum per escam capiuntur in retibus; ita ebriosus intra se vinum suscipit inimicum, quod intra eum morans impellit ad omne opus fœdissimum; et homo rationalis ut irrationabile animal capitur. Tu autem in omnibus exhibe te sobrium, ut te sobrietas in omnibus castum exhibeat.

CAPUT XV.

De vitanda superbia.

Sed caveto hoc, fili, ne per ciborum abstinentiam mergaris in superbiam, et ne inferis adversus eos qui jejunii tui mensuram non valent obtinere: ne quando videaris escis carnalibus abstinere, et vitiiis pectus tuum replere. Grandis namque est confusio animæ quæ cum sibi subjecerit carnem, ipsa sit subiecta vitiiis. Quid prodest ventrem ab escis rescare, et animam passionibus obruere! vel carnis amore vincere, et in corde livoris stimulos machinari! Verus enim continens tam a corporis quam animæ se passionibus abstinere, quia in utriusque substantiis homo constare videtur. Nulla est enim perfectio in una parte esse sublimem, in alia esse prostratum; in una parte fulgere, et in alia vitiorum caligine occupari. Qui enim castus cupit esse corpore, castus debet perseverare et spiritu, quia nihil proderit castum esse corpore, et mente corruptum. Civitas si fuerit in una parte munita, ex alia vero destructa, aditum ad se hosti præbebit. Et navis si fuerit forti compage solidata, et unam in se habuerit tabulam perforatam, repleta aquarum fluctibus mergetur in profundum. Verus enim continens cuncta quæ vana sunt spernit, nec ullam gloriam sectatur humanam; furorem iracundiæ reprimit, execrationem despicit, potius sustinet detrimentum, quam dissolvat vinculum charitatis; non detrahit cito proximo, nec

A libenter audit detrahentem; cupit semper declinare a vitiiis, et ad virtutes animæ semetipsum instigat.

CAPUT XVI.

De lingua compensanda.

Talem te exhibe, fili, cum volueris exercere jejunium, et cum te abstinueris, abstine et linguam tuam ab illicitis verbis. Omnem blasphemiam longe fac a te, nec superflui sermones procedant de ore tuo, quia et pro otiosis verbis in die judicii reddituri sumus Deo rationem. Nec ad maledicendum quempiam assuescas linguam tuam, quæ ad benedicendum et ad laudandum Dominum creata est. De quibus ignoras rebus in conventu noli proferre sermonem; sed opportuna verba procedant a te cum opportunum tempus inveneris, ut te audientibus cunctis gratiam præbeant. Ab omni vaniloquio tempera linguam tuam; ne quando qui audiunt horrescentes obturent aures suas, et sit tibi confusio coram omnibus. De quibus molestiam non pateris, noli contendere acriter, nec insuescas consuetudini pessimæ, quia mos qui longo usu fuerit confirmatus, non parvo labore vitatur.

CAPUT XVII.

De vano gaudio fugiendo.

Noli dissolutis labiis risum proferre: amentia namque est cum strepitu ridere, sed subridendo tantummodo mentis lætitiã indica. Nec in modum parvuli joculari velis assidue, quia non convenit ei qui ad perfectionem nititur joculari ut parvulus. Esto in malitia parvulus, et vir perfectus in sensu. In quibusdam te exhibe senem, et in quibusdam te exhibe parvulum. Parvuli namque est ludere, perfecti vero viri lugere; sed præsens luctus lætitiã generat sempiternam; jocus autem remissioem efficit animam, et negligentem erga Dei præcepta, nec delicta sua potest ad memoriam revocare; sed obliviscens ea non se instigat ad pœnitentiã, et ita paulatim ab omnibus bonis privabitur. Nullum enim habebit accessum cordis compunctio, ubi fuerit immoderatus risus ac jocus. Ubi vero fuerit lacrymæ, ibi spiritalis ignis accenditur, qui secreta mentis illuminat et vitia cuncta exurit. Tunc aviditate cœlesti anima flagrans, Christi amori copulatur: et in terris degens de cœlestibus et supernis jugiter meditatur, calcet sæculi voluptates, et ad præmia se futura extendit, nec ulla sæculari cura ab amore eam segregat Christi; sed ut figura quædam inter homines versari videtur, et tota ejus conversatio de cœlestibus intelligitur. Mors illi præsens tanquam vita ipsa est dulcis: cupit dissolvi, et esse cum Christo (*Phil. i*), quem in carne vivens intra suum portaverat templum. Vide ergo quantum lucrum afferant fletus et lacrymæ, et quantam perniciem præbeat risus ac jocus. Qui enim ridere hic delectatur, postmodum flebit amare; qui autem hic legere voluerit, gaudebit in posterum (*Matth. v*). Nam et Salvator noster beatos appellat lugentes; et qui nunc lætantur, flere eos dicit in novissimo. Non te ergo delectet

puerilis jocus vel risus, sed lectionum spiritualium cantus. Non te solvant in risum verba inania, sed proferant ex te gaudii risum perfectorum virorum virtutes, ut ad eorum spectaculum vitam tuam moresque componas. Perfectus enim ille dicitur, non qui in ætate, sed qui in sensu perfectus est; non enim tibi obest puerilis ætas, si fueris mente perfectus; nec senilis tibi proderit ætas, si fueris puer sensibus. Nam et David cum puer esset, et perfectum cor haberet in Domino, in regem electus est; et Saul cum senili ætate esset perfectus, quia in se malitiam perfectam habuit, de culmine regali expulsus est. Vetustissimi jam erant presbyteri qui Susannam violare conati sunt, quos Daniel adhuc parvulus detecto eorum scelere condemnavit: et Dominus noster ingressus Hierosolymam a parvulis collaudatur. Nam et arbor, licet sit multorum annorum, si fuerit infructuosa, abscinditur: si autem novella fuerit fertilis, colitur ut magis proferat fructus.

CAPUT XVIII.

De malorum contubernio vitando.

Perfectorum vero virorum consortio fruire, et contubernio abstinentium delectetur anima tua, et a colloquiis eorum ne avertas aurem tuam: verba enim vitæ sunt verba eorum, et incolumitas animæ iis qui ea libenter attendunt. Sicut enim sol oriens effugit caliginem, ita sanctorum doctrina a sensibus tuis expellit tenebras. Talium virorum, quæso, ne devites consortia; ut eorum montionibus mens tua erigatur ad cælum, et fluxam sæculi gloriam pro nihilo possis despiciere, et virtutes animæ hauriant sensus tui. Devita viros quos erga mandata Dei vides negligentes, qui mortui sunt virtutibus et videntur vivere passionibus, quia lætantur in propriis voluntatibus et gaudio carent divino. Cum hujusmodi viris nec sit tibi ulla commixtio, nec velis cum eis sermocinari assidue, nisi poteris solummodo ab erroris itinere revocare eos: cæterum si non vales, devita ut publicum hostem: sæpe enim per unam ovem morbidam gregem totus pollutur; et modica pars fellis magnam dulcedinem in amaritudinem vertit, et fermentum modicum totam massam corrumpit (1 Cor. v). A tali enim fermento Dominus tibi attendere præcipit (Matth. xvi). Fermentum hoc nequissimorum hominum doctrina intelligitur: nam etsi in habitu quis videatur esse clarus et nobilis, et dulcia verba tibi proferat eleganter, simulatio cordis ejus ex subsequentibus actibus intelligitur: non enim ex verbis, sed ex fructibus homo comprobatur. Denique quam plurimi callide vitia sua celare festinant, et apud quosdam videntur esse mirabiles, sed floribus amissis fructus qualis est ostenditur: cum vero diu intra sinum servaverunt serpentem, tacti morsu ejus intumescunt, et palam fiunt omnibus, quia nihil occultum est quod non revelabitur (Matth. x).

CAPUT XIX.

De ira cohibenda et differenda pœnitentia.

Si quis tibi intulerit mala, ne velis irasci ei aut

retribuere illi, etiamsi possis, sed dote potius pro eo, quia Dominus irascetur ei. Qui enim patienter pertulerit mala, in futurum coronabitur; qui vero intulerit mala, in die mala ut reus damnabitur. Ne pro carnalibus damnis frangatur animus tuus, nec vigore patientiæ tuæ res emolliant caducæ, sed time potius damnum, si a proposito tuo retardaveris. Et quando te peccatis obnoxium senseris, ad pœnitentiam cito converti ne confundaris; qui enim hic pœnituerit, in novissimo non pœnitebit, clementer enim Dominus ad pœnitentiam confugiens suscipit. Et ne misericordia Domini fretus peccatis peccata adjicias, neque velis dicere: Donec viget ætas mea, carnis concupiscentiam exercebo, et postremo in senectute malorum meorum pœnitentiam geram: pius namque est Dominus et multum misericors, nec ultra facinorum meorum memorabitur. Noli taliter, fili, cogitare, quia summa stultitia est hæc mente apud Dominum concipere; cum et impium sit talem licentiam a Deo exspectare quempiam. Noli, inquam, sic cogitare, cum nescias qua die moriturus sis. Quis enim novit hominum diem exitus sui? non enim omnes in senectute privabuntur hac luce, sed in diversis ætatibus in hoc mundo migrabunt; et in quibus actibus vocabitur homo, in iisdem necesse est reddere rationem. Nemo enim in inferno confitebitur Domino (Psal. vi), sed nec tu cuncteris ad pœnitentiam converti.

CAPUT XX.

De morte cogitanda.

Semper ante oculos versatur ultimus dies. Cum enim diluculo surrexeris, ad vespereum te ambigas pervenire; et cum in lectulum ad quiescendum membra tua posueris, noli confidere de lucis adventu, ut facilius te possis refrenare ab omnibus vitiis. Semper cor tuum promissa cœlestia meditetur, ut ipsa te ad virtutis viam provocent. Esto nunc talis in operibus bonis qualem te vis futurum postmodum. Omnia terrena quæ possides in cœlestes mansiones transfer, ut cum illuc fueris profectus, fruaris bonis cœlestibus. Bonorum operum sumptus tibi in itinere præpara, ut incunctanter libenterque, cum vocatus fueris, pergas ad Dominum. Tunc cum a carnis vinculo anima tua absoluta fuerit, mox in occursum tuum angelorum chorus occurret, omne sanctorum agmen in tuis miscebitur complexibus, et te ad adorandum verum judicem perducent. Tunc tibi fiet pax per girum et summa securitas, nec timebis ultra jacula ignita diaboli. Non tibi terrorem incutiet barbarorum immanitas, nec formidabis hostes ferocissimos, qui cupiunt animas jugulare, non corpora, non ferrum, non ignem, non faciem truculentam tortorum, non famem, non sitim, nec ullam ægritudinem carnis; nec metues invidiam hominum, nec insidias malignorum, verba venenata mulierum luparum; nec ultro adversabitur caro contra spiritum tuum: non timebis periculum maris, nec ullos casus adversos, sed hæc omnia sedabuntur. Cum anima tua abjecerit sarcinam carnis, tunc Spiritus sanctus

tribuet tibi in cœlestibus mansionem, cui paulo ante A nis suæ voluntates secuti sunt. In mœrore et fletu intra corporis tui hospitium feceras mansionem : et maximo in sempiternum erunt qui vitiis et passionibus servierunt. Et cum hi omnes pro suis criminibus gehennæ ignibus mancipientur, justis sempiterna præmia tribuentur a Domino, *Quæ oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se (I Cor. ii).*

EVAGRII MONACHI SENTENTIÆ.

(*Vide Patrologiæ tom. XX, col. 1181.*)

FAUSTI ABBATIS LIRINENSIS SERMONES AD MONACHOS.

(*Vide Patrologiæ tom. LVIII, col. 869.*)

SANCTI EUCHERII

LUGDUNENSIS EPISCOPI

EXHORTATIO AD MONACHOS, ETC.

(*Vide Patrol. tom. L, col. 865, 1207 et 1209.*)

SANCTI CÆSARII

ARELATENSIS EPISCOPI

AD CÆSARIAM ABBATISSAM EJUSQUE CONGREGATIONEM EPISTOLA.

(*Vide Patrologiæ tom. LXVII, col. 1125.*)

NOVATI CATHOLICI

SENTENTIA DE HUMILITATE ET OBEDIENTIA ET DE CALCANDA SUPERBIA.

(*Vide Patrologiæ tom. XVIII, col. 67.*)

SANCTI PAULINI

AD MONACHOS DE POENITENTIA.

INTERROGATIO.

Quomodo debemus agere pœnitentiam?

RESPONSIO.

Detur utique pœnitentia sæculari, cujus adhuc cervix sub jugo dependet sæculi; et huic pro immanitate peccati sive delicti terminetur tempus, quia adhuc tempori servit. Cæterum abrenuntians sæculo et ejus militiæ, spondensque se cunctis diebus servitutum Deo, cur pœnitentiam mereatur, qui liber effectus, velut onager, sectatur eremi vastitatem? Sicut ait Job : *Quis dimisit onagram liberum in de-*

B sero (Job. xxxix, 5)? A leone fortiter caveat et arenibus herbis, poculoque exiguo alatur in eremo: erigat in aera caput, et flagrantem nimium sitis ardorem sancti Spiritus aura restinguat: ne dum valde desiderat amœna virentia, nimis deliciis præpeditus periculum salutis incurrat. Igitur abrenuntians pœnitentia publica non est necessaria, quia conversus ingemuit et cum Deo æterno pactum inivit. Ex illo igitur die non memorantur ejus delicta, quæ gessit in sæculo, in quo facturum se justitiam de reliquo promiserit Deo. Ergo chirographum de quo